

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор

 Талина ЗАПША

«09» 08 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана факультету економіки
та управління, доцент

 Тетяна МАЦЄВИЧ

«09» 08 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи, доцент

 Інна МАЛЕЦЬКА

«09» 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОП 3 ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий (магістерський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 «Управління та адміністрування»

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

073 «Менеджмент»

(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Менеджмент

(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ

Факультет економіки та управління

(факультет, інститут)

ОДЕСА – 2024

Робоча програма освітнього компонента «Фінансовий менеджмент» для здобувачів за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Розробник програми: Телічко Наталія, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту

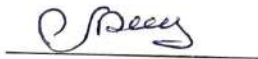
Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 1 від «09» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
менеджменту

Галина ЗАПША

Гарант освітньої програми

Анатолій ЛВІНСЬКИЙ

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(1 курс)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Освітня програма «Менеджмент»	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 6	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
		20 год.	8 год
		Практичні, семінарські	
		30	8 год
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		100 год.	134 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
		іспит	іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50/100 (33%)

для заочної форми навчання – 16/134 (11%)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент *«Фінансовий менеджмент»* відноситься до складу обов'язкових освітніх компонентів освітньої програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент». Передумовами для вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів компетентності у сфері менеджменту, теорії організації, менеджменту і адміністрування, математичного моделювання економічних процесів, інвестиційного менеджменту.

Метою викладання освітнього компонента є формування у здобувачів системного мислення та спеціальних знань і вмінь з поглибленим вивченням теорії і практики управління фінансами підприємства за ринкових умов, оволодіння стратегією і тактикою забезпечення фінансових потреб компанії, знаходження оптимальних рішень щодо структури активів і пасивів підприємства.

Завданням викладання освітнього компонента є теоретична та практична підготовка здобувачів з питань:

- ознайомлення здобувачів з відповідними поняттями, категоріями, системами та алгоритмами фінансового менеджменту;
- пізнання сутності і принципів діяльності управління фінансами компанії, організації фінансового менеджменту на фірмі;
- набуття практичних навичок з оволодіння методичним інструментарієм фінансового менеджменту;
- визначення методів та інструментів фінансового планування;
- здобуття практичних навичок постановки і вирішення завдань ефективного управління формуванням і розміщенням капіталу підприємств;
- здійснення аналізу зарубіжних концепцій та сучасних вітчизняних підходів відносно управління фінансовими інвестиціями;
- набуття навичок оперативного управління фінансовою стратегією підприємства;
- оволодіння методами аналізу фінансових звітів, фінансового прогнозування для прийняття рішень щодо формування прибутку, інвестиційної діяльності, банкрутства і реорганізації;
- з'ясування майбутніми менеджерами закономірностей руху грошових потоків на підприємстві та методів їх контролю;
- оволодіння методами фінансового санаційного контролінгу та фінансовими процедурами банкрутства.

У результаті вивчення освітнього компонента *«Фінансовий менеджмент»* здобувач повинен:

знати:

- категоріальний та понятійний апарат сфери фінансового менеджменту;
- методи аналізу фінансових звітів, фінансового прогнозування для прийняття рішень щодо формування прибутку, інвестиційної діяльності, банкрутства і реорганізації;
- методи фінансового санаційного контролінгу та фінансовими процедурами банкрутства;

- сутності і принципів діяльності управління фінансами компанії, організації фінансового менеджменту на фірмі.

вміти:

- здобути практичних навичок постановки і вирішення завдань ефективного управління формуванням і розміщенням капіталу підприємств;
- здійснювати аналіз фінансових звітів, робити фінансове прогнозування для прийняття рішень щодо формування прибутку, інвестиційної діяльності, банкрутства і реорганізації;
- проводити інтегровану оцінку виробничого потенціалу і ринкових можливостей підприємства;
- приймати оптимальні управлінські рішення по вкладенню фінансових ресурсів (капіталу) на довгострокову перспективу з метою отримання прибутку, збереження ніші на внутрішньому ринку та забезпечення виходу підприємства на зовнішній ринок.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення освітнього компонента «Фінансовий менеджмент» у здобувача формуються:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК4)
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК7).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (СК 1);
- здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани (СК2);
- здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації (СК 4);
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію (СК 9);
- здатність до управління організацією та її розвитком (СК 10)
- здатність застосовувати теоретичні та практичні знання щодо управління фінансовими ресурсами підприємств і організацій, формування фінансової стратегії, оцінювання вартості капіталу, управління фінансовими ризиками (СК 11).

Програмні результати вивчення освітнього компонента «Фінансовий менеджмент» є:

- критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах (ПРН 1);
- ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення (ПРН 2);
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність (ПРН 6);
- застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією (ПРН 8);
- вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу) (ПРН 13);
- приймати стратегічні рішення у сфері фінансового менеджменту, планувати, аналізувати, організувати, контролювати та оцінювати ефективність використання фінансових ресурсів підприємств і організацій (ПРН 14).

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (1 курс)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту та управління активами підприємства												
Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств	18	2	2	-	-	14	20	2	2	-	-	16
Тема 2. Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємств	18	2	4	-	-	12	18	-	-	-	-	18
Тема 3. Фінансова стратегія підприємства	18	2	4	-	-	12	16	-	-	-	-	16
Тема 4. Управління активами підприємства	20	4	4	-	-	12	22	2	2	-	-	18
Разом за змістовим модулем 1	74	10	14	-	-	50	76	4	4	-	-	68

Змістовий модуль 2. Управління капіталом, грошовими потоками та фінансовими ризиками.												
Тема 5. Управління капіталом підприємства	16	2	4	-	-	10	18	2	2	-	-	14
Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств	16	2	4	-	-	10	12	-	-	-	-	12
Тема 7. Управління грошовими потоками підприємства	16	2	4	-	-	10	12	-	-	-	-	12
Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємства	14	2	2	-	-	10	18	2	2	-	-	14
Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами	14	2	2	-	-	10	14	-	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 2	76	10	16	-	-	50	74	4	4	-	-	66
Усього годин	150	20	30	-	-	100	150	8	8	-	-	134

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств

Історія розвитку фінансового менеджменту. Зародження фінансового менеджменту та його еволюція. Основні етапи розвитку теорії фінансів. Внесок класичних та сучасних економістів у розвиток фінансового менеджменту. Суть фінансового менеджменту. Поняття фінансового менеджменту. Місце фінансового менеджменту в системі управління підприємством. Взаємозв'язок фінансового менеджменту з іншими управлінськими функціями. Мета та завдання фінансового менеджменту. Основна мета: максимізація вартості підприємства, фінансова стійкість. Ключові завдання: планування, контроль, аналіз та оптимізація фінансових ресурсів. Забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства.

Принципи фінансового менеджменту. Принцип оптимальності та ефективності. Принцип збалансованості ризику та доходності. Принцип системності та комплексного підходу. Принцип своєчасності та оперативності прийняття рішень. Функції фінансового менеджменту. Планування фінансів підприємства (бюджетування, фінансове прогнозування). Організація фінансової

діяльності. Контроль та аналіз фінансових результатів. Регулювання фінансових потоків та інвестиційних рішень. Механізм фінансового менеджменту. Система інструментів та методів управління фінансами. Взаємозв'язок внутрішніх та зовнішніх фінансових потоків. Прийняття рішень на основі фінансового аналізу та оцінки ризиків.

Тема 2. Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємств

Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту. Організація фінансового менеджменту на підприємстві. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Вимоги до фінансової інформації. Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Зміст, завдання і методи аналізу фінансової звітності. Система показників фінансового стану підприємства. Користувачі фінансової інформації. Системи і методи фінансового аналізу. Системи і методи фінансового планування. Перспективне, поточне та оперативне фінансове планування на підприємствах. Бюджетне фінансове планування. Характеристика основних методів фінансового планування: нормативний метод, розрахунково-аналітичний метод, балансовий метод, інші. Системи і методи фінансового контролю. Фінансовий моніторинг.

Тема 3. Фінансова стратегія підприємства

Поняття фінансової стратегії та її роль у забезпеченні розвитку підприємства та реалізації його фінансової філософії. Місце фінансової стратегії в стратегічному управлінні підприємством.

Методологічні принципи розробки фінансової стратегії підприємства. Домінантні сфери (напрями) загальної фінансової стратегії підприємства.

Основні етапи процесу розробки фінансової стратегії підприємства. Визначення періоду реалізації стратегії. Аналіз факторів зовнішнього фінансового середовища організації. Формування стратегічних цілей фінансової діяльності. Розробка фінансової політики організації. Розробка системи заходів щодо забезпечення реалізації фінансової стратегії. Оцінка розробленої фінансової стратегії.

Методи реалізації фінансової стратегії в умовах поточних змін зовнішнього фінансового середовища. Контроль реалізації фінансової стратегії

Тема 4. Управління активами підприємства

Економічна сутність і класифікація активів підприємства. Принципи формування активів підприємства. Оптимізація складу активів підприємства. Оцінка сукупної вартості активів підприємства.

Суть і класифікація оборотних активів підприємства. Виробничий і фінансовий цикл підприємства. Розробка політики управління оборотними активами підприємства. Політика управління запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Управління грошовими активами. Управління фінансуванням оборотних активів.

Класифікація необоротних активів. Кругообіг необоротних активів. Формування політики управління необоротними активами підприємства. Управління оновленням необоротних активів підприємства. Амортизаційна політика підприємства. Управління фінансуванням необоротних активів підприємства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ, ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ.

Тема 5. Управління капіталом підприємства

Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства. Кругообіг капіталу підприємства. Принципи формування капіталу підприємства. Формування ефекту фінансового леверіджа. Фактори, що формують структуру капіталу. Процес оптимізації структури капіталу.

Політика формування власних фінансових ресурсів. Управління формуванням операційного прибутку. Дивідендна політика підприємства. Емісійна політика підприємства.

Класифікація позикових засобів. Політика залучення позикових засобів. Оцінка вартості окремих елементів позикового капіталу. Управління залученням банківського кредиту. Управління фінансовим лізингом. Управління облігаційним займом. Управління товарним кредитом. Управління внутрішньою кредиторською заборгованістю.

Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств.

Сутність інвестицій підприємств та їх класифікація за видами, цілями та об'єктами вкладення фінансових ресурсів. Сутність джерел фінансування інвестицій та їх класифікація на власні та залучені кошти, кредити, емісію цінних паперів та інші форми фінансування.

Завдання управління інвестиціями підприємств. Планування, організація, контроль і оптимізація інвестиційної діяльності для досягнення фінансових і стратегічних цілей.

Управління реальними інвестиціями, що охоплює інвестування у матеріальні активи, виробничі потужності та розвиток підприємства. Управління фінансовими інвестиціями, що передбачає роботу з цінними паперами, депозитами та іншими фінансовими інструментами. Поняття портфеля фінансових інвестицій та види портфелів за рівнем ризику, доходності та строками інвестування.

Формування портфеля фінансових інвестицій, включаючи оцінку ризиків, диверсифікацію активів і прийняття рішень для максимізації ефективності інвестиційної діяльності.

Тема 7. Управління грошовими потоками підприємств.

Сутність грошових потоків підприємств та їх види, що відображають надходження та використання коштів. Принципи управління грошовими потоками, які забезпечують фінансову стабільність і ліквідність підприємства.

Методи оптимізації грошових потоків, спрямовані на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Процес управління грошовими потоками, що включає планування, організацію, контроль і аналіз руху коштів.

Розробка плану надходження і використання грошових засобів для забезпечення своєчасного фінансування діяльності підприємства.

Розробка платіжного календаря, який відображає строки і розмір майбутніх платежів та надходжень. Прогнозування надходження і використання коштів з метою своєчасного реагування на зміни фінансового стану підприємства.

Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємств.

Сутність фінансових ризиків підприємства. Класифікація фінансових ризиків за видами, джерелами та рівнем впливу.

Політика управління фінансовими ризиками. Розробка стратегій і процедур для запобігання, мінімізації та контролю можливих фінансових втрат: визначення цілей, методів і системи моніторингу ризиків.

Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків. Система контролю, резервування коштів, диверсифікацію діяльності та хеджування, як методи зменшення потенційних втрати від фінансових ризиків.

Форми і види страхування фінансових ризиків: передавання частини ризиків страхувальникам, як додатковий захист фінансових ресурсів і підтримка фінансової стійкості підприємств в аграрній сфері.

Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами.

Сутність антикризового фінансового управління підприємствами. Забезпечення фінансової стабільності та попередженні банкрутства шляхом своєчасного виявлення проблем та прийняття управлінських рішень. Види і процедури банкрутства: добровільне і примусове визнання підприємства неплатоспроможним. Етапи та механізми врегулювання заборгованості підприємства. Політика антикризового фінансового регулювання. Розробка заходів для стабілізації фінансового стану підприємства при загрозі банкрутства, включаючи стратегічне планування, реструктуризацію активів та контроль за зобов'язаннями.

Система експрес-діагностики банкрутства, як метод оперативного виявлення ознак фінансових проблем на основі ключових показників ліквідності, платоспроможності та ефективності діяльності. Система фундаментальної діагностики банкрутства. Аналіз фінансового стану підприємства, оцінка довгострокових ризиків і можливостей відновлення стабільності. Внутрішні механізми фінансової стабілізації: оптимізація витрат, управління грошовими потоками, контроль дебіторської та кредиторської заборгованості, як методи зменшення ризику банкрутства підприємств аграрної сфери.

Сутність і форми санації підприємства. Відновлення платоспроможності та фінансового стану підприємства за допомогою організаційних, економічних та правових заходів. Процес проведення санації. Розробка плану санації, реалізація

фінансових і організаційних заходів, контроль за виконанням та оцінка ефективності відновлення підприємства аграрної сфери.

5.2 ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(курс лекцій)

Денна форма навчання

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту та управління активами підприємства – 10 год
1.1	Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств (2 год) 1. Історія розвитку фінансового менеджменту. 2. Суть, мета та завдання фінансового менеджменту. 3. Принципи фінансового менеджменту. 4. Функції фінансового менеджменту. 5. Механізм фінансового менеджменту.
1.2	Тема 2. Концепція і методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі (2 год) 1. Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємств 2. Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту. 3. Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. 4. Система показників фінансового стану підприємства. 5. Системи і методи фінансового аналізу. Системи і методи фінансового планування. 6. Бюджетне фінансове планування. 7. Системи і методи фінансового контролю. Фінансовий моніторинг.
1.3	Тема 3. Фінансова стратегія підприємства (2 год) 1. Поняття фінансової стратегії та її роль у забезпеченні розвитку підприємства та реалізації його фінансової філософії. Місце фінансової стратегії в стратегічному управлінні підприємством. 2. Методологічні принципи розробки фінансової стратегії підприємства. 3. Методи реалізації фінансової стратегії в умовах поточних змін зовнішнього фінансового середовища. 4. Контроль реалізації фінансової стратегії
1.4	Тема 4. Управління активами підприємства (4 год) 1. Економічна сутність і класифікація активів підприємства. 2. Оптимізація складу активів підприємства. Оцінка сукупної вартості активів підприємства. 3. Суть і класифікація оборотних активів підприємства. 4. Класифікація необоротних активів.
	Змістовий модуль 2. Управління капіталом, грошовими потоками та фінансовими ризиками (10 год.)
2.1	Тема 5. Управління капіталом підприємства (2 год) 1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства. Кругообіг капіталу підприємства. Принципи формування капіталу підприємства. Формування ефекту фінансового левериджу. Фактори, що формують структуру капіталу. Процес оптимізації структури капіталу. 2. Політика формування власних фінансових ресурсів.. 3. Класифікація позикових засобів. Політика залучення позикових засобів. Оцінка вартості окремих елементів позикового капіталу. Управління залученням банківського

	кредиту. Управління фінансовим лізингом. Управління облігаційним займом.
2.2	Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств (2 год) 1. Сутність і класифікація інвестицій підприємств. Сутність і класифікація джерел фінансування інвестицій. 2. Сутність і завдання управління інвестиціями підприємств. Управління реальними інвестиціями. Управління фінансовими інвестиціями. 3. Поняття портфеля фінансових інвестицій. Види портфелів фінансових інвестицій. Формування портфеля фінансових інвестицій.
2.3	Тема 7. Управління грошовими потоками підприємств (2 год) 1. Сутність і види грошових потоків. Принципи управління грошовими потоками. 2. Методи оптимізації грошових потоків. 3. Процес управління грошовими потоками. Розробка плану надходження і використання грошових засобів. 4. Розробка платіжного календаря. Прогнозування надходження і використання коштів.
2.4	Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємств (2 год) 1. Сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства. 2. Політика управління фінансовими ризиками. 3. Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків. 4. Форми і види страхування фінансових ризиків.
2.5	Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами (2 год) 1. Сутність, види і процедури банкрутства. 2. Політика антикризового фінансового регулювання при загрозі банкрутства. 3. Система експрес-діагностики банкрутства. 4. Система фундаментальної діагностики банкрутства. Внутрішні механізми фінансової стабілізації. 5. Сутність і форми санації підприємства. Процес проведення санації підприємства.

Заочна форма навчання

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту та управління активами підприємства (4 год.)
1.1	Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств (2 год) 1. Історія розвитку фінансового менеджменту. 2. Суть, мета та завдання фінансового менеджменту. 3. Принципи фінансового менеджменту. 4. Функції фінансового менеджменту. 5. Механізм фінансового менеджменту.
1.2	Тема 4. Управління активами підприємства (2 год) 1. Економічна сутність і класифікація активів підприємства. 2. Оптимізація складу активів підприємства. Оцінка сукупної вартості активів підприємства. 3. Суть і класифікація оборотних активів підприємства. 4. Класифікація необоротних активів.
	Змістовий модуль 2. Управління капіталом, грошовими потоками та фінансовими ризиками (4 год.)
2.1	Тема 5. Управління капіталом підприємства (2 год) 1. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства. Кругообіг капіталу підприємства. Принципи формування капіталу підприємства. Формування ефекту фінансового левериджу. Фактори, що формують структуру капіталу. Процес оптимізації структури капіталу. 2. Політика формування власних фінансових ресурсів.

	3. Класифікація позикових засобів. Політика залучення позикових засобів. Оцінка вартості окремих елементів позикового капіталу. Управління залученням банківського кредиту. Управління фінансовим лізингом. Управління облігаційним займом.
2.2	Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємств (2 год) 1. Сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства. 2. Політика управління фінансовими ризиками. 3. Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків. 4. Форми і види страхування фінансових ризиків.

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств	2	2
2	Тема 2. Концепція і методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі.	4	-
3	Тема 3. Фінансова стратегія підприємства	4	-
4	Тема 4. Управління активами підприємства	4	2
5	Тема 5. Управління капіталом підприємства	4	2
6	Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств.	4	-
7	Тема 7. Управління грошовими потоками підприємств.	4	-
8	Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємств	2	2
9	Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами.	2	-
	Разом	30	8

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств	14	16
2	Тема 2. Концепція і методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі.	12	18
3	Тема 3. Фінансова стратегія підприємства	12	16
4	Тема 4. Управління активами підприємства	12	18
5	Тема 5. Управління капіталом підприємства	10	14
6	Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств.	10	12
7	Тема 7. Управління грошовими потоками підприємств.	10	12
8	Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємств	10	14
9	Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами.	10	14
	Разом	100	134

5.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання передбачає підготовку реферату за однією з актуальних проблем фінансового менеджменту. Метою індивідуального науково-дослідного завдання є оволодіння теоретичними знаннями з питань фінансового менеджменту та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур фінансового менеджменту.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково- методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з фінансового менеджменту. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Детальні методичні рекомендації з виконання ІНПЗ представлені в навчально-методичному забезпеченні освітнього компонента.

Тематика рефератів

У кожній темі необхідно на місці умовної позначки (...) вказати назву конкретної організації, для умов якої виконується індивідуальне завдання.

1. Стратегія і тактика фінансового менеджменту (...): орієнтація на сталий розвиток та цифрову трансформацію підприємства.
2. Основні принципи та функції фінансового контролінгу на підприємстві (...): використання цифрових інструментів моніторингу сталості.
3. Забезпечення фінансової стійкості підприємства шляхом управління грошовими потоками (...): екологічна та соціальна відповідальність у фінансових рішеннях.
4. Проблеми регулювання недержавних монопольних утворень: вплив на розвиток «зелених» інвестицій та екологічну безпеку.

5. Управління факторами, що впливають на величину грошових потоків на підприємстві (...): роль цифрових технологій та екологічних ініціатив.
6. Сутність концепції ТСМ (тотальне управління грошима) та доцільність її впровадження з урахуванням ЦСР і сталого фінансування.
7. Японська модель управління запасами «якраз у строк»: можливості адаптації в аграрних підприємствах із принципами «зеленої» економіки.
8. Модель оптимізації управління запасами Міллера-Орра: екологічна ефективність і цифрові рішення для сільського господарства.
9. Принципи концепції Збалансованої системи показників (BSC): інтеграція екологічних та соціальних КРІ в управління фінансами підприємства.
10. Зовнішні загрози стабільності національної економіки та шляхи їх мінімізації через фінансові механізми сталого розвитку.
11. Взаємозв'язок обсягів виробництва, витрат та прибутку в системі операційного аналізу (...): вплив енергоефективності та екологізації виробництва.
12. Проблеми інвестування та державної підтримки підприємств реального сектора економіки й агропромислового комплексу: акцент на “зелені” інвестиції.
13. Організація ризик-менеджменту на підприємстві (...): управління екологічними, фінансовими та соціальними ризиками.
14. Прогнозування ризиків та методи їх усунення на підприємстві (...): застосування цифрових моделей і стратегії екологічної безпеки.
15. Критерії і методи оцінки незадовільної структури балансу підприємства (...): сталий підхід до управління активами та зобов'язаннями.
16. Оперативне фінансове планування на підприємстві (...): цифрові інструменти, аналітика та принципи ESG-звітності.
17. Світовий досвід державної соціальної політики на гуманістичних засадах (Шведська та Скандинавська моделі): уроки для аграрної соціальної відповідальності.
18. Управління фінансовою санацією підприємства (...): екологічна реструктуризація та «зелене» фінансування.
19. Організація системи прогнозування фінансової діяльності підприємства (...): роль Big Data і цифрових технологій.
20. Проблеми тіньової економіки в Україні: фінансові інструменти детінізації та розвиток прозорості бізнесу.
21. Фінансовий менеджмент з погляду фінансових рішень на підприємстві (...): орієнтація на екологічну ефективність і соціальні інвестиції.
22. Інноваційні моделі управління дебіторською заборгованістю: факторинг, цифровізація розрахунків та екологічна відповідальність.
23. Управлінська концепція Лі Якокки: застосування в умовах соціально відповідального бізнесу.
24. Новітні моделі управління прибутком підприємства: фінансові рішення для сталого розвитку аграрного сектору.
25. Проектне фінансування в умовах сталого розвитку: проблеми, цифровізація та перспективи для аграрних підприємств.

26. Вільні економічні зони як інструмент розвитку сталого сільського господарства.
27. Переваги лізингових операцій для підприємств (...): підтримка екологічно чистих технологій у фінансовому менеджменті.
28. Фінансовий менеджмент як керуюча й керована система підприємства (...): гармонізація економічних, соціальних і екологічних цілей.
29. Вплив податкової реформи на фінансову політику підприємств і стимулювання сталого бізнесу.
30. Механізм реалізації основних напрямів тактики фінансового менеджменту підприємства (...): орієнтація на енергоефективність та цифрову стійкість.
31. Тактика фінансового управління підприємством у ринкових умовах господарювання: екологічні та соціальні аспекти.
32. Оцінка ефективності фінансової політики підприємства (...): критерії сталого розвитку та цифрової прозорості.
33. Формування фінансової політики підприємства (...): інтеграція принципів ESG (екологія, соціум, управління).
34. Фінансова стратегія підприємства (...): сталий розвиток, цифрова трансформація та інноваційна безпека.
35. Фінансовий менеджмент у сучасних умовах господарювання: роль екологічних ініціатив та корпоративної соціальної відповідальності.
36. Механізм упровадження основних елементів фінансового менеджменту в аграрних підприємствах (...): цифровізація та сталий розвиток.
37. Основні функції фінансового менеджменту: адаптація до екологічних і соціальних викликів XXI століття.
38. Правовий аспект фінансового менеджменту в Україні: забезпечення фінансової прозорості та екологічної відповідальності бізнесу.
39. Методологія фінансового менеджменту з урахуванням Цілей сталого розвитку ООН.
40. Організація фінансового менеджменту на підприємстві (...): цифрова екосистема, сталий розвиток і корпоративна відповідальність.
41. Наукові принципи фінансового управління: міжнародний досвід і роль ESG-стандартів.
42. Адаптація функцій фінансового менеджменту на підприємствах малого та середнього бізнесу з урахуванням сталого розвитку.
43. Зарубіжний досвід упровадження елементів фінансового менеджменту: екологічна орієнтація та цифрові рішення.
44. Фактори, що впливають на дивідендну політику підприємств: урахування екологічних і соціальних результатів діяльності.
45. Ринкова вартість підприємства (...): оцінка з позицій сталого фінансування та «зелених» інвестицій.
46. Порівняльний аналіз методів оцінки вартості капіталу: урахування ризиків екологічної трансформації.
47. Модель Chase Manhattan для визначення вартості власного капіталу: адаптація до ESG-підходів.

48. Аналіз факторів, що впливають на вартість сучасного підприємства аграрної сфери (...): екологічна сталість, цифровізація та інновації.
49. Фінансовий інжиніринг у плануванні діяльності підприємства (...): застосування «зелених» фінансових інструментів і цифрових технологій.
50. Цифрова трансформація фінансового менеджменту (...): використання фінтех-рішень, штучного інтелекту та аналітики для забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання освітнього компонента здійснюється у формі читання лекцій, проведення практичних занять з використанням інтерактивним інструментів навчання. Важливим елементом навчання є самостійна робота та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання у формі реферату.

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій. Вивчення лекційного матеріалу дасть змогу здобувачам набути теоретичні знання з проблем формування системи управління фінансами підприємств, розуміння сутності основних категорій і понять, механізмів і технології фінансового менеджменту;
- участі у семінарських і практичних заняттях. Вирішення практичних завдань формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань та передбачає рішення задач, розгляд ситуацій з проблем аналізу, планування, організації, контролю в сфері фінансового менеджменту;
- отримання консультації. Під час консультацій здобувачі отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітнього компонента;
- виконання самостійної роботи. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України з питань законодавчого регулювання діяльності з фінансового менеджменту;
- проведення підсумкового контрольного випробування.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; бесіда, пояснення, розповідь, дискусія, презентації, тестування). Виконання аналітичних завдань, кейс-метод, розробка та використання економіко-математичних моделей, робота в спеціалізованих програмах (Excel).
ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення	Поточні методи: проблемні лекції, діалогові технології, практичні завдання, кейси Розробка рішень через оптимізаційні моделі, групові обговорення, розрахунково-аналітичні вправи.

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність	Проведення проблемних лекцій, навчальні дискусії, проблемні ситуації, професійно-орієнтовані творчі завдання, самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації. Вирішення практичних завдань, метод «мозкового штурму» - генерування ідей щодо вирішення практичних проблемних ситуацій, імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі, робота в командах з використанням Zoom (інтерактивна дошка з шаблонами, поділ на кімнати).
ПРН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією	Самостійна робота, індивідуальні консультації, презентації, виконання практичних робіт та вправ із використанням спеціалізованого програмного забезпечення (ERP-системи, фінансові модулі Excel) та інформаційних систем для управління даними підприємства; робота із шаблонами на Zoom-дошці для моделювання процесів і прийняття управлінських рішень; бліц-опитування; творчі ігри та презентації для прийняття рішень.
ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; презентації; ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі). Використання оптимізаційних методів і ПЗ для планування ресурсів та аналізу ефективності управління.
ПРН 14. Приймати стратегічні рішення у сфері фінансового менеджменту, планувати, аналізувати, організувати, контролювати та оцінювати ефективність використання фінансових ресурсів підприємств і організацій	Оглядові та проблемні лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, круглі столи з презентаціями; опрацювання літератури з побудови оптимізаційних моделей та застосування оптимізаційних методів; використання ПЗ та інформаційних систем (ERP, Excel.); тренінги та інтерактивні шаблони на Zoom-дошках для моделювання фінансових сценаріїв.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Фінансового менеджменту» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Фінансового менеджменту» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації,

реферати; експрес-тестування (табл.2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля може сягати 45.

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 45					
Тема 1	4	4	2	1	11
Тема 2	4	4	2	1	11
Тема 3	4	4	2	1	11
Тема 4	4	4	3	1	12
ПК за змістовний модуль 2 - 45					
Тема 5	2	2	2	-	6
Тема 6	4	4	2	1	11
Тема 7	4	4	2	1	11
Тема 8	4	4	2	1	11
Тема 9	2	2	1	1	6

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Фінансового менеджменту» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з двох змістових модулів у формі контрольної роботи, яка складається з теоретичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу може сягати 45.

За результатами *поточного* і *модульного* контролю виводиться бал за змістовний модуль (Бзм) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Бзм} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль				Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести			
4	4	3 (2)	1	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

3	3	2 (1,5)	0,75	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
2	2	1	0,5	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-1	0-1	0-0,5	0-0,25	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль з освітнього компонента «Фінансового менеджменту» проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

- бали за змістовні модулі – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента *Фінансовий менеджмент*

Бал за змістовні модулі (БЗМ)										Сума	
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)					Бал за відвідування (всього 0-5)			Бал заохочувальний (всього -0-5)			
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль (ПК1) - 45				Змістовний модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль (ПК2) - 45					0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
11	11	11	12	6	11	11	11	6			
Модульний контроль (МК 1) – 45				Модульний контроль (МК2) –45							
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1				Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2							
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) : 2											

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей дисципліни та рівня складності завдань.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістові модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти, що відповідають тематиці освітнього компонента «Фінансовий менеджмент» (короткотривалі курси, вебінари, майстер-класи, воркшопи, конференції, круглі столи, тренінги або інші освітні заходи), спрямовані на розширення знань у сфері фінансового менеджменту, формування у здобувачів системного мислення та спеціальних знань і вмінь з поглибленим вивченням теорії і практики

управління фінансами підприємства за ринкових умов, оволодіння стратегією і тактикою забезпечення фінансових потреб підприємств та організацій, знаходження оптимальних рішень щодо структури активів і пасивів підприємства та оцінюється у межах визначеної кількості балів за відповідною темою.

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання та компетентності. Здобувач освіти представляє результати участі у заході під час практичного чи індивідуального заняття.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять та виконаних кожним здобувачем індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання передбачає підготовку реферату за однією з актуальних проблем фінансового менеджменту. Індивідуальне завдання оцінюється за 100 бальною шкалою (табл. 6).

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі екзамену проводиться в період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться у формі складання тестів на платформі MOODLE. Здобувачу надається 100 питань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положення щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року, здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма освітнього компонента «Фінансовий менеджмент» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». 2023. 24 с.
1. Телічко Н.А., Смирнова Н.В. Методичні рекомендації до проведення практичних та семінарських занять здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету економіки та управління з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент». Одеса, 2023. 30 с.
2. Фонд тестових завдань
3. Візуальне супроводження освітнього компонента (презентації).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- 1 Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49844/1/FM_navchposib.pdf
- 2 Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с. URL: <http://surl.li/ghvpw>
- 3 Фінансовий менеджмент: Навч. посібник / І.Ю. Зайцева. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 250 с. URL: <http://surl.li/ghvrm>
- 4 Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/879a4697-1f4e-40cf-b711-65cc539c18fc/content>
- 5 Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.

Додаткова

1. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 488 с.
2. Телічко Н. А., Гук О. В., Мохонько Г. А., Сірик М. В. Формування інвестиційної політики в системі організаційно-економічного механізму господарської діяльності підприємства та ефективного використання його ресурсно-фінансового потенціалу. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 1 (січень). С.103-110 URL: http://dndiime.org/wp-content/uploads/2022/04/1_2022.pdf
3. Matsiievych Tetiana; Telichko Nataliia; Neboha Tetiana; Kunitsyn Maksym. Diversification source's financing of innovation and investment projects in the agro-industrial complex of Ukraine. 2BIO Web of Conferences 114, 01018. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1051/bioconf/202411401018> (Scopus)
4. I. M. Kuksa, H. Ya. Levkiv, N. O. Telichko Modeling of Innovative Cluster Development of Agro-Industrial Complex in the Conditions of Globalization and Digitalization. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 11. С. 52-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2022_11_10

5. Zos–Kior M.V., Hnatenko I.A., Telichko N.A., Korniyev R.S. Clusterization by level of financial management of innovation–oriented agricultural enterprises in the conditions of activation of logistics and foreign economic activities, digitalization and change management. Market relations development in ukraine. 2022. №6(253), 167, P. 137–146. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7249864>
6. Аналіз ефективності використання прибутку. URL: https://pidru4niki.com/1880041341360/ekonomika/analiz_vikoristannya_pributku_pidpriyemstva
7. Воронько-Невіднича, Т., Ткаченко В., Телічко Н., Щур О., О. Фінансовий менеджмент інноваційної стратегії безпекового кадрового потенціалу підприємств сфери послуг в системі соціальної відповідальності бізнесу. Modeling the development of the economic systems, 2023. №4, С. 48–54. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-6>
8. Іванова Н.С., Приймак Н.С., Карабаза І.А., Шаповалова І.В. Сучасний менеджмент у схемах і таблицях: навч. посібник. Частина 1. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 135 с. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/2321/>
9. Лановська, Г. І., Багацька К.В., Касьянова А.О. Управління вартістю підприємства. Практикум. К. КНТЕУ, 2020. 28 с.
10. Мельничук О.І, Левіна-Костюк М.О., Телічко Н.А., Ажаман І.А. Управління якістю як фактор забезпечення конкурентоспроможності агропродовольчої продукції на зовнішньому ринку. Агросвіт. 2023. №12. С.29-36 DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.12.29>
11. Основи фінансового менеджменту. Конспект лекцій з дисципліни «Основи фінансового менеджменту для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» / Уклад.: проф. І.А. Федоренко, проф. Н.О. Власова, ст. викл. А.Б. Макаренко. - Харків : НТУ «ХПІ», 2021. - 135 с.
12. Пазинич В.І., Шулежко А.В. Фінансовий менеджмент: підруч. К. Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
13. Приймак Н.С., Іванова Н.С., Маловичко С.В. VRIO–аналіз як інструмент оцінки стратегічних можливостей змін. Торгівля і ринок України. Кривий Ріг, 2020. №2 (48). С. 69-75
14. Приймак Н.С., Чернега О.Б. Стратегічні можливості як складова менеджменту підприємства. Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Серія: Економічні науки. 2020. 2(73). С.34-41.
15. Прийняття управлінських рішень : навч. посіб. / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю. Є. Петруні. – [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.
16. Решетник Н.І., Насікан Н.І., Клименко О.М., Світлична К.С., Суслова Т.О. Стратегічний фінансовий менеджмент у діяльності корпорацій. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2021. № 2(37). С. 134–141.
17. Управління ризиками: навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / М. О. Кравченко, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.

18. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях: навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 138 с.
19. Ясинська Д.В., Добровольська О.В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. Економічний простір. 2021. № 166. С. 81-84.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна рада України : офіційний сайт. URL: <http://portal.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Бібліотека ім. Максимовича, Київського національного університету. URL: <http://libgw.univ.kiev.ua/>
4. Українська електронна бібліотека. URL: <http://w.w.w.biblioteka.org.ua>
5. Закон України «Про інвестиційну діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
6. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <http://smida.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міжнародної організації зі стандартизації URL: <https://www.iso.org/>
8. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку URL: <https://unic.org.ua>
9. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
10. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс] / Бібліотека підручників. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/>
11. Інтернет-портал. URL: www.management.com.ua
12. Інтернет портал інституту ризик-менеджменту: офіційний веб-портал URL: <http://theirm.org/the-risk-profession/risk-management.aspx>